

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Test 17

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „Romániában a Kommunista Párt átvette a kezdeményezést annak érdekében, hogy az országot a Szovjetunió iránti engedelmesség állapotára kényszerítse [...] Első lépés volt Románia beillesztése a szovjet blokkba[...] A totalitarizmus felé vezető második lépés az egységes tömegpárt megerősítése [...]. A totalitárius szovjet modell Romániában történő bevezetésének harmadik lépése a Román Népköztársaság Alkotmányának 1948 júniusában történő elfogadása és a szovjet eredetű igazságszolgáltatási rendszer bevezetése volt. Az alkotmány átvette az 1936-os szovjet alkotmány mintáit. A Nagy Nemzetgyűlésnek nevezett parlamentnek csak egy kamarája volt [...]. Az elnökből, titkárból és 17 tagból álló Elnökség a Közgyűlés nevében tevékenykedett, amikor annak nem volt ülészaka, ami meglehetősen gyakran megtörtént, miközben a Miniszterek Tanácsa volt a legfőbb végrehajtó szerv. Mindezek természetesen a Kommunista Párt hatalmának voltak alárendelve. A polgári szabadságjogok tekintetében előváltak írva bizonyos garanciák, amelyek viszont annyira tartalmatlanok voltak mint amennyire sok volt belőlük, amint ezt a 32-es cikkely is bizonyítja: << A polgároknak joguk van egyesülni és szerveződni, ha a kitűzött célok nem az Alkotmány által meghatározott demokratikus rend ellen irányulnak >>. Ezt a demokratikus rendet a Kommunista Párt határozta meg [...]” (M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Románia történelme*.)

B. „A Groza vezette kormány [...] kiemelt figyelmet fordított az iparra. Szorosan követte a Gheorghiu-Dej által 1945 októberében, a Kommunista Párt Nemzeti Konferenciáján körvonalazott elveket és stratégiát. Az ország gazdasági talpraállását és előrehaladását [...] közvetlenül a lehető leggyorsabb iparosodásának képességéhez kötötte. Ugyanakkor ebben a folyamatban az államot is meghatározó szerepet ruházta fel [...], és ennek eredményeként az állam lett volna az aki kiosztja a nyersanyagokat, szabályozta volna az áruk eladását és árait, és ellenőrizte volna a tökebekeretést is. 1945 őszéig a Groza kormány a vasút, a bányászat és a kőolajkitermelés, valamint az árak és bérek területeit szabályozó egész sor törvényerejű rendelettel meghatározta az állam elsőbbségét az iparban. Ez a törvénykezési tevékenység 1946-ban fokozódott, az által hogy a Kommunista Párt kiterjesztette befolyását az egész gazdasági életben. A gazdasági és pénzügyi problémák feletti ellenőrzés gyakorlatilag teljes volt, amikor 1946 december 1-én Gheorghiu – Dej, a párt főtitkára, átvette az újonnan létrehozott Nemzeti Gazdasági Minisztérium vezetését, mint a tervezés és a koordinálás mindenható testülete, amelynek legfőbb szerepe volt az ország összes erőforrásainak mozgósítása a kommunista gazdaságpolitika teljesítése érdekében.”

(K. Hitchins, *Románia 1866-1947*)

A fenti forrásokból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezetek meg egy, a **B** forrásban említett politikai vezetőt. **2 pont**
2. Az **A** forrás alapján pontosítsatok egy információt a „polgári jogokra” vonatkozóan. **2 pont**
3. Nevezetek meg egy-egy állami intézményt, amelyre az **A** forrás, illetve a **B** forrás utal. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra azon forrás kezdőbetűjét, amely arra utal hogy Romániában a szovjet totalitárius modellt vezették be. **3 pont**
5. Írjátok egy ok-okozati összefüggést a **B** forrásból kikeresett két információ között, pontosítva mindkét információ szerepét (ok illetve okozat). **7 pont**
6. Mutassatok be, a fenti forrásokban említettekén kívüli, két európai totalitárius politikai gyakorlatot a XX-dik század első feléből **6 pont**
7. Említsétek meg a XX-dik századi európai demokrácia egyik sajátos ideológiájának egy jellemzőjét. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

” Az idő múlásával , Románia és a Hármas Szövetség szövetségében számos repedés jelent meg.[....]. A balkáni háborúk jelentették Románia és Ausztria-Magyarország szövetségének legsúlyosabb próbáját. Bulgária gyors és határozott győzelme Törökország felett az 1912-es első balkáni háborúban, mély aggodalmat keltett Bukarestben, mert fenyegette a térségben kialakult hatalmi egyensúlyt.

[....] A második balkáni háború [1913] Bulgária számára rövid és katasztrófális volt, és az 1913 július 28/ augusztus 10-i Bukaresti Szerződés által Bulgária átadta Romániának Dobrogea déli részét. A háborút követően Románia növelte tekintélyét, a Balkánon kialakult hatalmi egyensúly kezesi pozíciójának köszönhetően, és ez növelte a saját erejében vetett önbizalmát.

Nincs semmi kétség az felől, hogy ez az 1912-1913 közötti balkáni válság által beteljesedett Románia eltávolodása Ausztria – Magyarországgal és a Hármas Szövetséggel szemben. 1914 tavaszán Románia és a Hármas Egyezmény (Nagy-Britannia, Franciaország, Oroszország) közeledése valós tény volt [...] A francia diplomaták [...] összehangolták politikájukat Oroszországgal , amely Sazonov külügyminiszter irányításával kitartóan udvarolt Romániának. A cár 1914 június 1/14-i konsztancai látogatása egy új korszak kezdetét jelentette a két ország kapcsolataiban. De Ionel Brătianu miniszterelnök megtagadta országának részvételét a Hármas Egyezményben. Ő azon buzgólkodott, hogy folytassa az Oroszországhoz való közeledést, de nem óhajtotta fokozni az Ausztria-Magyarországgal kialakult feszültségeket, és tiszteletben tartotta Németország katonai és gazdasági hatalmát. ”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Románia történelme*)

A fenti forrás alapján válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban pontosított szövetséget, amelynek tagja volt Franciaország is. **2 pont**
2. Pontosítsátok az évszázadot amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. A forrás alapján említsétek meg az 1913-ban lezajlott katonai eseményt, és annak egy következményét Romániára nézve. **6 pont**
4. A forrás alapján említsétek meg két információt az első balkáni háborúra vonatkozóan. **6 pont**
5. A forrás alapján fogalmazzatok meg egy véleményt Oroszország 1914-beli Romániával szembeni magatartására vonatkozóan , alátámasztván a forrásból kikeresett két információval. **10 pont**
6. Egy releváns történelmi ténnyel érveljétek az mellett, hogy egy, a fenti forrásban említett események utáni első két évtizedben Romániában alkalmazott politikai gyakorlat elősegítette a demokrácia megerősödését. (Pontozzák egy releváns történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, illetve következtetést kifejező szavak használatát) . **4 pont**

III.TÉTEL

(30 pont)

Készítsetek egy körülbelül két oldalas esszét a **a IX-XVIII-dik századi román térség központi intézményeiről** , figyelembe véve a következőket:

- említsétek meg két, a Kárpátokon belüli térségben a XII-XIV századokban létező központi intézményt , és azok egy-egy sajátosságát
- mutassatok be egy, a Kárpátokon kívüli térségben a XIV század második felében létrehozott központi intézményt
- pontosítsatok egy , a román térség központi intézményeire vonatkozó , a XVI-dik században megtörtént történelmi tényt
- egy álláspont megfogalmazása a XVIII-dik századi, 1711 utáni Moldva egy központi intézményének fejlődésére vonatkozóan, és annak alátámasztása egy történelmi érveléssel.

Megjegyzés! Pontozzuk a **megfelelő történelmi nyelvezet** használatát, a bemutatás **szerkezetét**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelését, a megfogalmazott szempontok történelmi **érvekkel** való alátámasztását (az érvelés meggyőző erejét, amit a megfelelő történelmi esemény, az ok-okozati viszonyt és a következtetést kifejező szavak használata biztosít), a történelmi események **kronológiai/ logikai sorrendjének** és a meghatározott **terjedelmi** követelményeknek betartását